

FRANCE FILIPČIČ: PRVI POHORSKI PARTIZANI, Založba Obzorja Maribor, 1965, str. 178 – 181.

V Lovrencu na Pohorju se je 23. avgusta 1941 tragično končalo delovanje skupine aktivistov, ki so se hoteli pridružiti Pohorski četi. Nastanek skupine in njena usoda sta neposredno povezana z življenjem in delom pilota starojugoslovanske vojske Štefana Vresnika. Ta je pred vojno kot aktivni pilot meteorolog služil v raznih krajih Srbije in Makedonije, z letalom celo pobegnil v Albanijo, da bi se pridružil španski republikanski vojski, se iz Albanije peš pretolkel v Grčijo, od tod pa so ga zavrnil v Jugoslavijo, kjer je nato moral skozi zapore in robijo v Sremski Mitrovici, dokler po mnogih peripetijah ni dočakal 1941. leta v domačem kraju. Že na robiji je bil sprejet v partijo in kot komunist je sledil klicu partije in je ob nemškem napadu na Jugoslavijo prostovoljno zopet odšel v vojsko ter se priključil letalski bazi v Zagrebu, Toda ustaši in Nemci so to bazo obkolili, padel je v nemško ujetništvo, toda od tod se mu je posrečilo izmuzniti.

V Lovrencu na Pohorju se je vrnil maja 1941 in se takoj povezal s skojevcem Francem Kolaričem, ki je prišel kot poštar iz Maribora na lovrenško pošto in je v Mariboru prej pripadal Čižmekovemu skojevskemu krogu. Vresnik si je na nemški poziv, naj se zaposli, priskrbel dokumente, da je zaposlen kot nakupovalec lesa. S takšnimi papirji je lahko hodil po Pohorju, se oglašal pri pohorskih kmetih in pri njih zbiral orožje in municijo.

V domači hiši so se začeli pod njegovem vodstvom zbirati aktivisti Stanko Brezovnik, Franc Kolarič, kmet Ignac Pavlič, najožja sodelavca Štefana Vresnika pa sta bila njegov brat Franc in njegova sestra Tončka. Skupina je zbrala že precej orožja in municije, sanitetnega materiala in tudi hrane, poleg tega pa je razširjala partijske letake. V juliju je poskušala izvršiti sabotažo s tempirano ročno bombo na poštnem avtobusu, pa zadeva ni uspela.

Avgusta je vzpostavila skupina stike s Pohorsko četo.

Približal se je čas odhoda v partizane. Ker pa je primanjkovalo orožja za vse člane, ki so imeli namen oditi v Pohorsko četo, je Štefan Vresnik izdelal načrt za napad na orožniško postajo v Lovrencu, tako da bi prišli do orožja, municije in druge vojaške opreme.

Načrt je predvideval, da bi del skupine zažgal hleve grofa Zabea nad Lovrencem in tako pritegnil pozornost orožnikov in domačih nacistov na požar. Medtem ko bi bili orožniki zaposleni pri požaru, pa bi skupina napadla orožniško postajo in občino, obenem pa tudi najvidnejše bivše kulturbundovce. V ta namen je Štefan Vresnik izdelal tudi skico kraja, ki naj bi jo Kolarič posredoval Pohorski četi in uskladi z njo sodelovanje pri tej akciji.

Na dan 23. avgusta, ko bi moral biti zvečer izvršen napad, so v zgodnjih jutranjih urah domači nacisti, skupaj z gestapom iz Maribora, izvedli aretacijo vseh članov skupine. Skupino je izdal trgovski pomočnik Franc Vomer, v službi pri članu NSDAP, trgovcu Herbertu Jägru. Delodajalec ga je pridobil za to, da se je preko zveze s Stankom Brezovnikom vrnil v skupino in poročal o poteku ilegalnih sestankov, ki se jih je udeleževal. Nemci so se precej časa na vse kriplje trudili, da bi prišli na sled skupini, ki je po Lovrencu trosila letake, naskrivaj predstavljala zastavice na velikem zemljevidu vzhodne fronte, na katerem so Nemci sredi vasi prikazovali svoja napredovanja, in z občine kradla zaplenjene slovenske knjige.

Štefan Vresnik

Aretacija je iznenadila Štefana Vresnika še v spanju. Dva policista sta ga odvedla od doma v občinski zapor. Pri tem bi se bil skoraj ponovil Grubelnikov primer iz Lovrenca na Pohorju. Med potjo je namreč, sto korakov od domače hiše, pred gostilno Kasjak, Štefan Vresnik policista napadel z golimi rokami. Enemu je hotel iztrgati puško, pa se mu to v naglici ni posrečilo. Ko je potem poskušal zbežati, ga je drugi policist ustrelil v trebuh.

Hudo ranjenega je Štefana Vresnika policijski avtomobil takoj odpeljal v mariborsko bolnišnico. Tu so ga policisti sicer poskušali zasliševati, vendar jim je zjutraj ob pol štirih 24. avgusta umrl, ne da bi bil zasliševalcem odgovoril na eno samo vprašanje.

Drugi člani skupine Stanko Brezovnik, Franc Kolarič in Tončka Vresnik so bili že dva dni po aretaciji v Mariboru ustreljeni kot talci, kmet Ignac Pavlic je bil poslan v

koncentracijsko taborišče Mauthausen, kjer je kmalu umrl. Brat Štefana Vresnika Franc je šel najprej na Bori, potem pa tudi v Mauthausen, medtem ko so mamu Antonijo Vresnik naslednje leto Nemci odpeljali v Oswiencim, odkoder se ni več vrnila.

24. avgusta 1941 se je odpeljal v Lovrenc na Pohorju na sestanek skojevec Milan Knuplež iz Ruš. Nemci so ga prestregli in odpeljali v Maribor; 4. septembra 1941 so ga v Celju ustrelili kot talca.